

OBĚŽNÍK

České katolické misie

Ročník XVI

Paříž

Číslo 2

březen 1985

Velikonoce 885

O tom, jak vlastně žili naši velkomoravští předkové, se dovídáme trochu více vlastně teprve ve zcela poslední době - donedávna totiž někdejší centra tohoto prvního slovanského státu na našem dnešním území příkrývala zeleň tak důkladně, že jsme ani přesně nedovedli říci, kde to bylo. Dramatický spád událostí v 10. století jej dokonale vymazal z mapy Evropy.

Velikonoce 885, právě před 11 stoletími, byly slaveny už jakoby ve stínu této zkázy. Nad hlavami slovanských kněží se stahovaly temné mraky, jen pár dní po smrti arcibiskupa Metoděje, jejich skutečného otce a učitele. Vrtkavá přízeň místního vládcе se od nich odvrátila, lid ještě z velké části holdoval pohanství, se kterým si jejich malý hlouček sotva mohl poradit, franští latinští kněží doráželi stále útočněji s vědomím, že politické ambice velkomoravského vládcе jim jsou silnou oporou. Ozbrojený nepřítel hrozil zvenčí nejen ze západu, ale už také z jihovýchodu. Také uvnitř společenství se ukazovaly první povážlivé trhliny jako v

příliš rychle postaveném zdivu.

Smutné vyhlídky! Kdo by se byl v těch dnech odvážil pomyslet, že právě zde jsou kořeny slovanského křesťanství, které se bude šířit do dalších národů!? Kdo pomyslel při slavnostním pohřbu Metodějově, že je zde do země ukládán spolupatron Evropy?

Účastníci těchto událostí věru neměli mnoho důvodů k jakémukoliv druhu optimismu; teprve my dnes můžeme s odstupem vidět rozsáhlost tehdy vykonaného díla a trvalost plodů, které přineslo, přes všechnu nepřízeň času.

My dnes se cítíme tak trochu jako naši čerstvě pokřtění velkomoravští předkové v postním týdnu r. 885. Také z našeho hlediska vypadá situace neutěšeně a na dlouho bezvýchodně. Zvláště když ji posuzujeme jen z hlediska našeho krátkého lidského života. Je ale lidský život skutečným svrchovaným měřítkem hodnot? Mají právě ty nejcennější věci na tomto světě čas rozvinout se plně za několik desítek let? Není i v našem životě mnoho krásného důsledkem věrnosti a dobroty našich předků?

Na to můžeme, vlastně máme povinnost myslet při všem, co děláme důležitého. Na to budeme myslet při obřadech Bílé soboty, které budeme tentokrát společně slavit právě v ten velký výroční den Metodějův. A budeme zároveň prosit Boha, na němž v konečné instanci závisí úspěch dobra, o které usilujeme, aby on sám dal zdar tomu nejlepšímu z našich snah. Aby i tentokrát bděl nad křehkým osením a dopřál mu dozrát až k bohaté úrodě.

*Ty mi sesíláš bezpečnou jistotu
že jsi a že se postaráš,
aby dobru nebyly zataraseny
všechny cesty*

(Modlitba A. Solženicyna)

V L T A V A

Řeka bdí a měsíc kreslí kruh,
z protějšího břehu blízké Kamy
na vodě se odrážejí lampy.
Karel Teige, to byl věrný druh.

Mívali jsme rádi její pach
v kavárně, jež k ní je obrácena.
Ale tenkrát vábila mne Seina,
knížky veršů měl jsem po kapsách.

Listoval jsem v číslech Cahiers d'Arts
a nad prázdnou sklenkou po absintu
zmaten bloudil jako v labyrintu
okouzlený milenecký pár.

Vezmi si to, vezmi, můžeš-li,
vodo řeky, vodo nevrátivá,
ponech jen to málo, co mi zbývá
z roků těch, jež dávno odešly.

Když se s dechem setká plachý ret,
dlaň po šíji sklouzla k vlahé pleti.
Znáte měsíc! Svítil do perleti.
Ale jak se perleť mohla chvět?

Vrať mi strach, abych se opět bál,
aby krása zbavila mě řeči.
Do dneška mě nikdo nepřesvědčí,
že jsem bděl, já věřím, že jsem spal.

Častokrát jsem tehdy umřít chtěl,
smrt se zdála vábivá a blízká,
ale vždycky vyhoupla se miska
vah, které jsem v ruce nedržel.

Zajímavosti z domova a ze světa

Ideologický týdeník KSČ *Tribuna* píše ve svém třetím únorovém čísle, že v Československu dochází k "oživení náboženských tradic a zvyků". Znepokojení autorů neplyne ani tak z bohoslužeb, jako z politického pozadí "náboženských ambic některých opozičních církevních hodnostářů". Za spolupluviníky této situace označuje *Tribuna* rakouskou tiskovou agenturu Kathpress a vatikánskou rozhlasovou stanici. Tyto obě instituce podle *Tribuny* "nespočetnými útoky a nejruznějšími pomluvami vedou kampaň proti údajnému pronásledování věřících v Československu". Týdeník pak pokračuje: "Nikdo nežádá od církví, aby slepě sloužily současnému státnímu zřízení" (!) - ale "aby jejich činnost nebyla v rozporu se socialismem..."

Soudní řízení se třemi mladými katolíky, přistiženými policií při pokusu dovézt do Československa náboženskou literaturu měl být zahájen v Bratislavě 5. března, nakonec byl však odložen o 14 dnů. *B. Borovský, Alojz Gabaj a Tomáš Konec* byli v prosinci 1983 zadrženi v Polsku, předání československým úřadům a podmíněčně propuštění v srpnu 1984. Původně byli obviněni z "ilegálního přechodu hranic", ale nakonec se musí zodpovídat z "hospodářských přestupků".

Amadeus, poslední film *Miloše Formana*, přináší autorovi řadu světových úspěchů. Byl zařazen porotou v Beverly Hills mezi čtyři nejlepší filmy roku. Představitelé Mozarta (T. Hulce) a jeho odpůrce Salieriho (F. M. Abrahám) připojili další dva 'Oscary' za herecké výkony.

Ve Francii vyšla sbírka básní *Vítězslava Nezvala* nazvaná *Poèmes choisis*, a to v nakladatelství Seghers. Deník 'La Croix' přinesl ve svém vydání z 2. března krátkou recenzi sbírky.

V Československu se konečně začíná uvažovat o opatřeních ke snížení ekologické katastrofy, o které svého času bylo možno psát jen v edici-petlici, s příslušnými riziky pro autory. Tisková agentura ČTK přinesla 22. února zprávu, podle které (do té doby vlastně oficiálně neexistující) "proces degradace životního prostředí bude zastaven koncem osmdesátých let a okolo r. 2000 musí být vzduch a voda alespoň tak neznečištěné (!?), jako na přelomu šede

sátých a sedmdesátých let tohoto století..

Československá Akademie věd vypracovala v minulém roce pro vládu studii, ve které označila škody na životním prostředí příkrými slovy. Podle této studie je v Československu zasaženo kyselým deštěm mezi 45 - 60 % lesních porostů.

Součástí opatření je postupné vyřazování tepelných elektráren a jejich nahrazování jadernými.

Jen abychom se nedostali z louže pod okap, takovými způsoby řešení...

Vrcholným bodem opatřením se zdá být zahájení výroby pohonných hmot bez obsahu olova koncem devadesátých let, skoro ve stejnou dobu jako na západě...

Symposium Křesťanské Akademie, končící výroční *poutí ke sv. Metodějovi* se bude konat letos v Ellwangen od 3. do 6. července tr. Bude věnováno sv. Cyrilu a Metodějovi, jak se to v tomto výročním roce sluší a patří.

Pout' do Říma se připravuje na měsíc srpen tr.

Přesnější informace o obou akcích na adrese České Kato-
lické Misie v Paříži.

Významnou měrou přispívá nadále k obraně nespravedlivě stíhaných u nás proslulý "VONS" (= Výbor pro obranu nespravedlivě stíhaných). Přesnost a pohotovost informací o prakticky dnes už každém nezákonném zákroku proti komukoliv v Československu mu získala takovou prestiž, že jeho zprávy se staly jedním z hlavních zdrojů informací o situaci u nás a mnozí zatčení mu podle vlastních slov vděčí za mnoho, dokonce i za záchranu života (Šimsa). Tyto informace jsou obsaženy často v periodiku "Informace o Chartě 77", které už vstoupilo do svého osmého ročníku. První letošní číslo přináší mimo jiné výroční zprávu Charty, další příspěvek k diskusi o článku "Právo na dějiny" a výčet samizdatových publikací z poslední doby. Také *Informace o církvi* úspěšně uzavřely ročník 1984 číslem dvanáct, které obsahuje mimo jiné žalobu Dr. Mikloška proti ThDr L. Belásovi, redaktoru Katolických novin za propagaci - na stránkách tohoto jediného slovenského katolického týdeníku - sdružení Pacem in Terris, jednoznačně odsouzeného Svatým Stolicem.

V Československu ostatně koluje několik protestních dokumentů proti nedávným dílčím sjezdům i proti připravovanému celostátnímu sjezdu PiT-u. Laikové i kněží se v nich jednak od sdružení distancují, jednak se na ně obracejí s výzvou k zastavení činnosti tohoto druhu, jednak se obracejí na sv.

Otce s prosbou o zakročení.

Mezinárodní výbor na podporu Charty 77 udělil letos svou *cenu Jana Palacha* (už pošesté), a sice filozofickému semináři v Praze, probíhajícímu pod vedením filozofa Ladislava Hejdánka, bývalého mluvčího Charty 77.

V březnu, dubnu a květnu si připomínáme

21.3.	1685	se narodil velký hudební skladatel J.S. Bach
26.3.	1970	byl zaveden pokoncilní misál Pavla VI., který znamenal rozhodující krok v liturgické reformě. Starý latinský misál Pia V. byl od té doby Janem-Pavlem II. znovu - za určitých podmínek - povolen
29.3.	1900	se narodil básník J. Wolker
30.3.	1984	zemřel jeden z velkých koncilních teologů, německý jezuita P. Karl Rahner
6.4.	885	zemřel velkomoravský arcibiskup, spolupa-tron Evropy, sv. Metoděj
6.4.	1974	zemřel kardinál Štěpán Trochta
14.4.	1950	byl zahájen těsně po půlnoci zátah proti řeholníkům, kterým prakticky u nás tyto církevní organizace protizákonným způsobem přestávají existovat
20.4.	1955	zemřel velký francouzský myslitel Pierre Teilhard de Chardin, který významně ovlivnil zvláště křesťanské myšlení naší doby
25.4.	1960	zemřel severomoravský spisovatel V. Martínek
30.4.	1945	byla sovětskou armádou osvobozena od německé okupace severomoravská Ostrava
1.5.	1973	zemřel v Brně básník Václav Renč
7.5.	1885	zemřel Msgre J Heger, autor dlouho všeobecně používaného překladu Starého Zákona do češtiny
8.5.	1885	zemřel hudební skladatel Pavel Křížkovský
9.5.		výroční den skončení 2. světové války (40 let)
12.5.	1820	se narodil malíř Josef Mánes
13.5.	1795	se narodil slavista a básník P. J. Šafařík
18.5.	1920	se ve Wadovicích narodil nynější sv. Otec Jan-Pavel II., vl. jménem Karol Wojtyła
22.5.	1905	se narodil básník Vilém Závada

- 25.5. 1085 zemřel sv. Řehoř VII., velký papež-reformátor
 26.5. 1900 se narodil básník Vítězslav Nezval
 29.5: 1935 se narodil houslista a hudební skladatel J. Suk
 30.5. 1960 zemřel spisovatel, nositel Nobelovy ceny, Boris Pasternak
 31.5. 1950 byl zahájen politický proces s nekomunistickými intelektuály, mezi kterými byla i později popravená Milada Horáková

ČETLI JSME ... tentokrát
 nikoliv knihu, ale časopis

STUDIE

Zájem o Rusko se mezi českými katolíky projevil teprve v poslední čtvrtině 18. století. Proud, který později dostal název "národní obrození", byl na samém začátku vlastně výlučně hnutím části katolického duchovenstva v českých zemích. Na katolické začátky českého národního obrození se od poloviny 19. století poukazovalo stále méně a dnes se tato skutečnost zamlčuje skoro úplně. Čeští katolíci se zato stále méně hlásili a hlásí ke skutečnosti, že uvědomělé a velmi nadšené české rusofilství zahájili právě ti katoličtí duchovní, kteří stáli v prvních řadách tzv. buditelů. Zdá se, že nadšení rusofilové v řadách českého katolického duchovenstva z počátků českého národního obrození nedělají radost nejen marxistickým historikům, ale ani některým dnešním katolickým historikům.

Věc by jistě nebyla pro obě strany tak závažná, kdyby se jednalo o nevýznamné příslušníky kléru a o zanedbatelné osobnosti českých kulturních dějin. Jenže už na samém začátku obrození stojí jesuita Josef Dobrovský, kterého nelze zamlčet ani obejít.

Zájem o Rusko a ruštinu nebyl u Dobrovského dán jen jeho vědeckým zaměřením. V roce 1799 vydal - anonymně - malou knížku *Neues Hilfsmittel die russische Sprache leichter zu verstehen*; byla to praktická učebnice ruštiny, předpokládající znalost češtiny - byla tedy psána pro Čechy. A příležitostí k vydání příručky byl pobyt ruské armády v Čechách, bojující proti Napoleonovi. Dobrovský tedy z vlastního popudu chtěl dopomoci Čechům k navázání styků s ruskými vojáky v českých zemích.

Zájem o Rusko, ruštinu a ruskou kulturu Dobrovský vštípil svým žákům, mezi nimiž zaujímali významné místo katoličtí du-

chovní. Z nich P. Antonín Jaroslav Puchmajer vydal v roce 1805 *Pravopis rusko-český* a v roce 1820 německy psanou důkladnou učebnici ruštiny (s předmluvou Dobrovského). Puchmajer také první u nás z ruské literatury překládal.

V další generaci obrozenců už nejsou katoličtí kněží tak četní. Přesto však patří "libuňský jemnostpán" P. Antonín Marek k nejvýznamnějším představitelům této generace - a zároveň k nejrozhodnějším rusofilům. Marek byl rusofil tak zaslepený, že v roce 1814 litoval, že Čechy nepodléhají ruským "ukazům".

Obvykle se uvádí, že národní obrození bylo v podstatě dovršeno rokem 1848. Ve druhé polovině 19. století se u části duchovenstva rusofilství stává záležitostí obdivu ruské kultury, především literatury. Po brutálním potlačení polského protiruského povstání z let 1830-31 a po krvavém rozdrčení maďarské revoluce v roce 1849 - kdy ruskou armádu povolal proti svým poddaným císař František Josef I. - se ovšem už neozývalo české volání po ruských "ukazech".

Ani po roce 1948, ba ani po roce 1968 neustává zájem některých českých katolických kruhů - daleko spíš ovšem jednotlivců - o Rusko. Tak P. Libor Koval (ročník 1930) po studiu ruštiny v Československu vystudoval v 70. letech v Římě na kněze a ruštinou (a ukrajinštinou) se vědecky zabývá i dnes, kdy působí jako duchovní v Německu. Jesuita P. Tomáš Špidlík (ročník 1919), profesor východní spirituality na Papežském orientálním institutu v Římě, vydal několik monografií o ruské spiritualitě a i ve své systematické příručce *Spiritualita křesťanského Východu* často uvádí ruské duchovní autory.

* * *

Z pochopitelných důvodů se nemohu zabývat stovkami českých katolíků laiků, kteří za posledních dvě stě let vykonali vynikající práci v oblasti česko-ruských vztahů. Je třeba si přát, aby se toto téma konečně dočkalo zevrubného, nestranného zpracování. Domnívám se však, že už nyní je možné odvážit se některých prozatímních závěrů.

- 1) Čeští katolíci se nikdy nesnažili o pokatoličtění Ruska.
- 2) Od konce 18. století se značná část českého katolického duchovenstva - spolu s četnými laiky - snažila

o kladný vztah k Rusům, přičemž šířila znalost ruštiny a ruské kultury v českých zemích.

- 3) Českým katolíkům není možné vytýkat nepřátelský postoj k Rusku v minulosti - spíše je možné vytknout některým z nich nekritický obdiv carismu a ruského pravoslaví.
- 4) Přes záporný postoj většiny českých katolíků k negativním jevům života v Rusku od roku 1917 je zřejmé, že jejich vztah k ruskému národu není nepřátelský - a to ani po zkušenostech z roku 1968.
- 5) Má-li se úspěšně pokračovat v tradici českých katolických obrozenců ve vztahu k Rusku, musí se oživit zájem českých katolíků ve vlasti i v exilu o Rusko a jeho duchovní tradice. Přitom je třeba věnovat pozornost jak pravoslavnému Rusku, tak i ruským ateistům a jejich kultuře.

Rusko je a bude pro český národ tak významným činitelem, že si nemůžeme dovolit přepych nezajímat se o ně. To pochopili už čeští obrozenci, především katoličtí kněží, už v dobách, kdy to naprosto nebylo tak samozřejmé. Další generace českých katolických duchovních a laiků tradici katolických obrozenců rozvíjely; dvousetletá tradice nesmí skončit právě nyní, kdy znalosti Ruska potřebujeme víc než kdy jindy.

(úryvek ze článku *Čeští katolíci a Rusko*, napsal Antonín Měšťan, Freiburg i. Br.)

STUDIE, číslo 95. (V/1984)

NEPŘEHLÉDNĚTE

Po dohodě s novým sekretářem VELEHRADU P. J. Homolou SDB (který tedy nastoupil na místo P. Vojtěcha Hrubého) nebudeme nadále potvrzovat přijetí Vašeho předplatného na Studie a Nový Život - je s tím mnoho práce a také výdajů. Jiné časopisy, jak jistě víte, rovněž příjem předplatného nepotvrzují!

ZATO ALE - všichni, kdo nemají úplně vyrovnáno předplat- za některý z těchto časopisů, dostanou v těchto dnech upomínku.

Znamená to pro nás přídatnou práci - ale oba časopisy jsou v nesnadné finanční situaci a tak se chceme pokusit i dohonit předplatná, která původně zřejmě byla placena spíše do-za-du - aspoň to vyplývá ze záznamů, které jsme k 1. březnu důkladně prošli a společně zkontrolovali.

Zatímco u odběratelů STUDIÍ je situace jakž takž v pořádku, schází skoro 3.000,- na předplatných Nového Života u odběratelů z Francie.

Zároveň budou mít ti, kdo v pořádku platili, nepřímou kontrolu: kdo nedostane žádnou upomínku, je jedním z těch pořádných, kteří nám nic nedlužít!

Také použité, nepoškozené dopisní známky (vystřižené z dopisů) nadále sbíráme a předáváme tzv. misijní prokuře jezuitského řádu. V únoru jsme jich tam vašim jménem předali velikou krabici, za kterou vám vyřizujeme upřímný dík!

PAMATUJTE NA NÁS!

NA ADRESE MISIE JSOU K DOSTÁNÍ

KAZETY A VIDEOKAZETY

sv. Otec Jan-Pavel II. v české koleji NEPOMUCENUM ...	30,-	F
sv. Otec Jan-Pavel II. v Polsku	405,-	F
sv. Otec Jan-Pavel II. v Koreji	410,-	F

První je obyčejná kazety, dvě další jsou "videokazety", použitelné s videorekorderem

S poznámkou "décédé" se nám vrátil Oběžník

pan V. PECH 75018 PARIS
paní J. MENTZLOVÁ 75014 PARIS

Píše nám otec Bernáček :

... rád se zase do Paříže podívám a setkám se tam s přáteli.

Byl jsem ve Španělsku, staral jsem se o turisty v zóně Alicante - Sana. Teď je tam klid, není zájem o bohoslužby a protože chci dále sloužit, stal jsem se v Offenburgu kaplanem u sester. Na velikonoce ještě jedu do Španěl. To už je potom snadné spojení do Paříže. Mohl bych se tam zastavit, ale mše sv. je pro mne výhodnější v neděli večer v 17 - 18 hod v kryptě Missions Etrangères, v Rue du Bac...

Všechny moc pozdravuji a už teď přeji veselé velikonoce

Tvůj v Pánu *Ant. Bernáček*

Na Českou Katolickou Misi a na Oběžník přispěli

anonym 5x	Bernhard	Bleha	Boucher	Dolg.-Scherer
Dobiáš	Dubina	Choutka	Kessner	Kotrchová
Králík	Kubů	Louma	Matula	Nikodém
Otrušina	Poupet	Slíva	Stany	Streitzig
Starý	Vaníček	Zoufalý		

Všem dárcům bez rozdílu upřímně Pán Bůh zaplat!

Náš program:

Mše sv.: V 17 hod 15 (čtvrť na šest večer) v kapli

CENTRE SEVRES

35, rue de Sevres

75006 P A R I S

(metro Sevres-Babylone)

Velikonoce: 6. dubna, na BÍLOU SOBOTU

→ výroční den úmrtí sv. Metoděje! ←
(+ 6. dubna 885 na Velehradě)

PŘESNĚ v 18 hod 00 zahájení obřadů
Bílé Soboty, na závěr
tradiční "Vzkříšení"
po něm (v sále) aperitiv

4. května: mše sv. jako obvykle ve čtvrť na šest
a po ní promítne otec Kolář třetí (a poslední)
videokazetu s tentokrát slovenským
komentářem: sv. Otec světí základní kámen
řeckokatolické katedrály v Kanadě.

1. června: Velké setkání po mši svaté, spojené s
naším tradičním prodejem knih se zcela
obnovenou zásobou.
Podrobnosti v příštím čísle "Oběžníku",
který do té doby ještě vyjde.

→ → → KONEČNĚ SE OBJEVUJE TRVALÉ ŘEŠENÍ
PRO DALŠÍ ČINNOST MISIE (podrobnosti příště)

"OBĚŽNÍK" - Circulaire, bulletin de la Mission Catholique Tchèque de la
région parisienne

Certificat d'inscription n. 52316

Périodique paraissant 6 fois par an, abonnement 15,- FF

Editeur responsable: P. Petr Kolář SJ 35, rue de Sevres 75006 PARIS
tél. 544-58-91

Les abonnements par chèque à l'adresse:

MISSION CATHOLIQUE TCHÈQUE, CCP 201 38 63 M Paris